

text
Britta Ring/Bert Brechtbild
Peter Ekström

Det gamla nya

I dessa dagar kommer jag att tänka på en dikt av Bert Brecht. Den heter *Det gamla nya marscherar upp* och börjar så här: "Jag stod på en kulle; då såg jag det gamla närma sig, men det kom som det nya. Det kröp fram på nya kryckor, som man inte sett någonstans förut, och spred nya dunster av förruttnelse, som man inte luktat någonstans förut."

Nu ser jag det gamla komma marscherande som det nya i skepnad av moderaternas krav att tvångsarbetsprincipen, kallad arbetslinjen, ska införas som villkor för socialbidrag. I min barndom skickades arbetslösa ut på s k AK-arbete. AK stod för Arbetslöshetskommissionen. De tvingades hugga skog och utföra andra tunga jobb för en mycket låg ersättning. Som villkor för bidrag. På 70-talet ansågs den politiska demokratin vara genomförd och kravet på ekonomisk demokrati ställdes på dagordningen. Men det gamla kom krypande och förde oss flera årtionden tillbaka när den s k marknaden - dvs de nyliberala eliterna, det globala finanskapitalet och EU-byråkratin - tog över besluten. Nu privatiseras och säljs till underpriser våra gemensamma kommunala bostadsföretag, statliga institutioner som järnvägslinjer, post och tele, ja, t o m äldre-vård och stora sjukhus bjuds ut till marknaden i valfrihetens namn. Vi har lärt oss vad marknadens valfrihet står för: frihet för den som har råd att betala, för den fattige friheten att svälta.

Brechts dikt fortsätter:

"Så skred det gamla fram, förklätt till det nya, men i sitt triumftåg förde det det nya med sig, och det fördes fram som det gamla. Det nya var fångslat och gick i trasor som blottade de unga friska lemmarna..."

Idag går demokratin och solidariteten i trasor och anses förlegade. Och förtrycket klär sig i ny raffinerad dräkt. Demokratin måste hela tiden återerövrars – även i det nya seklet. Annars kan det sluta som den tragiska visionen i Brechts dikt:

"Och tåget gick fram i natten, men en eld färgade himlen röd. Den uppfattades som en morgonrodnad. Och skriken:

Här kommer det nya, allt detta är nytt, hälsen det nya, varen nya som vi! hade hörts ännu tydligare, om inte kanondunder hade överröstat allt."

Dikten lyder i sin helhet så här:

Jag stod på en kulle, då såg jag det gamla närma sig, men det kom som det nya. Det kröp fram på nya kryckor, som man inte sett någonstans förut, och spred nya dunster av förruttnelse, som man inte luktat någonstans förut. Stenen rullade förbi som den nyaste uppfinningen, och rovlYSTNA skrek från gorillor som trummade på sina bröstorgar framstod som de nyaste kompositionerna.

Överallt såg man öppnade gravar, som var tomma, när det nya rörde sig i riktning mot huvudstaden. Runt omkring stod skräckinjagande gestalter som skrek: Här kommer det nya, allt detta är nytt, hälsen det nya, varen nya som vi!

Och den som såg såg sådana som inte skrek. Så skred det gamla fram, förklätt till det nya, men i sitt triumftåg förde det det nya med sig, och det fördes fram som det gamla. Det nya var fångslat och gick i trasor som blottade de unga friska lemmarna. Och tåget gick fram i natten, men en eld färgade himlen röd, den uppfattades som en morgonrodnad. Och skriken: Här kommer det nya, allt detta är nytt, hälsen det nya, varen nya som vi! hade hörts ännu tydligare om inte kanondunder hade överröstat allt.

Bert Brecht i översättning av Erwin Leiser

